

Datum 2020-06-03
Diarienummer 0540/20

Miljödepartementet

m.remissvar@regeringskansliet.se
annika.lofgren@regeringskansliet.se

Göteborgs Stads yttrande gällande remiss Hållbar slamhantering (SOU 2020:3)

Göteborgs Stad välkomnar utredningen och anser att betänkandet är väl genomarbetat och håller en mycket hög vetenskaplig standard och ambitionsnivå när det gäller fokus på långsiktig hållbarhet. Det är bra att utredningen tar hänsyn till fler ämnen än bara fosfor. Det är positivt att näringsämnen återcirkuleras till jordbruket men det får inte bidra till att sprida farliga ämnen. Det avloppsslam som sprids på åkermark måste hålla god kvalitet. Det är därför viktigt med skarpa och tydligt reglerade gränsvärden både för metaller samt för andra miljö- och hälsofarliga ämnen, rester av läkemedel för djur och människor samt mikroplast. Gränsvärdena bör beakta den osäkerhet som kombinationseffekter (cocktaileffekt) av olika kemiska ämnen innebär.

Göteborgs Stad avstyrker Alternativ 1 och förordar Alternativ 2 med nedanstående tillägg.

Cirka 65 procent av slamproduktionen används till olika former av anläggningsjord. Om detta förbjuds kommer det att innebära en stor omställning till helt nya lösningar för de avloppsreningsverk som ligger i områden där det inte finns tillgång till åkermark för slamgödning och som idag har jordtillverkning som enda alternativ. Det bör fortsatt finnas möjlighet till annan användning av avloppsslammet till exempel hållbar jordtillverkning med en inblandning av slam på mellan 5 och 10 procent. Som underlag bör en systemstudie för hållbarhet genomföras kring samhällskostnader, nyttor och risker kring olika system för slamhantering i framtiden.

Kvalitetssäkrade källsorterade avloppsfraktioner, som har hygieniserats och behandlats utanför det konventionella avloppssystemet, bör ingå i det beskrivna undantaget från förbud mot spridning av slam på åkermark. Ett

sådant förfarande skulle stimulera innovation och teknikutveckling inom källsorterande avloppssystem, vilket är viktigt för långsiktig hållbarhet inom VA-sektorn.

Utredningen föreslår att Naturvårdsverket får i uppdrag att föreslå kompletterande regleringar för andra organiska gödselmedel än slam, vilket innebär att biogödsel kommer att ingå i denna översyn. Göteborgs Stad anser att hanteringen av biogödsel redan idag fungerar bra, den har högt förtroende inom lantbruket (även till ekologiskt jordbruk) och nästan alla biogödsel är kvalitetssäkrad genom certifieringssystem SPCR 120. Det är bra att utredningen tar ett helhetsgrepp kring organiska gödningsmedel, men det är onödigt att inkludera biogödsel i denna granskning.

Eftersom utredningens uppdrag enbart var att utreda *återvinning* av fosfor till åkermark och inte *återföring* av fosfor till åkermark, finns det varken styrning eller incitament för att någon fosfor alls kommer att återföras till åkermarken med andra metoder.

Departementet har särskilt bett om att få synpunkter på alternativ 1 i betänkandet. Göteborg Stad vill lyfta fram följande argument mot detta alternativ:

I betänkandet konstateras att det inte finns forskningsresultat som stödjer ett totalförbud.

Det finns en risk att uppströmsarbetet får mindre incitament att genomföras om alternativ 1 beslutas. Detta kan till exempel innebära att fokus på att rena dagvatten till kombinerade system minskar. Minskar uppströmsarbetet anser Göteborgs Stad att risken är uppenbar att arbetet för att minska exponeringen av farliga ämnen i hemmen minskar.

Med ett totalt slamförbud finns inte möjligheten att tillvarata hela växtnäringsvärdet (fosfor, kväve, svavel, mikronäringsämnen, spårämnen) och de mull-bildande ämnena i slammet.

Det kommer troligen att innebära att biogasproduktionen riskerar att kraftigt minska vid avloppsreningsverken eftersom ett orötat slam har ett betydligt högre värmevärde - och därför är det enklare att slammet går direkt till förbränning utan någon biogasproduktion.

Det finns även en risk att det ger ett ökat deponibehov för till exempel askor efter att fosfor är utvunnen.

Det kommer också att uppstå ett fosforsvinn i alla förädlingssteg jämfört med när hela mängden slam kan återföras till jordbruk. En stor mängd restprodukter riskeras också att produceras som behöver omhändertas. Förbränningsanläggningarna kommer också att öka koldioxidutsläppen och därmed ha en negativ effekt på klimatet.

Göteborgs Stads bedömning är att utredningens bedömning av ökade kostnader för VA-kollektivet för att genomföra ett eventuellt totalförbud är mycket underskattade.

Livscykelanalyserna för de olika teknikerna innehåller för stora osäkerheter för att det ska gå att dra några generella slutsatser om teknikernas miljöpåverkan.

Göteborgs Stad vill understryka att det är viktigt att samhället fortsätter arbeta för att möjliggöra kretslopp och bekämpa spridning av gifter bland annat genom uppströmsarbete.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen yrkade Karin Pleijel (MP), Martin Wannholt (D) Blerta Hoti (S) och Emmyly Bönfors (C) att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som anges ovan, enligt stadsledningskontorets förslag med tillägg enligt yrkande från MP och V den 29 maj 2020 (bilaga A).

Jörgen Fogelklou (SD) antecknade som yttrande en skrivelse från den 29 maj 2020 (bilaga B).

Göteborg den 3 juni 2020
GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Axel Josefson

Mathias Sköld

Tilläggsyrkande angående remissvar hållbar slamhantering

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Följande text läggs till remissvaret från stadsledningskontoret:

Det är positivt att näringsämnen återcirkuleras till jordbruket men det får inte bidra till att sprida farliga ämnen. Det avloppsslam som sprids på åkermark måste hålla god kvalitet. Det är därför viktigt med skarpa och tydligt reglerade gränsvärden både för metaller samt för andra miljö- och hälsofarliga ämnen, rester av läkemedel för djur och människor samt mikroplast. Gränsvärdena bör beakta den osäkerhet som kombinationseffekter (cocktaileffekt) av olika kemiska ämnen innebär.

Yrkande

Vi rödgrönrosa vill se fortsatt arbete för en giftfri miljö och ser riskerna med att sprida slam på jordbruksmark. Vi instämmer i att alternativ 2 är det alternativ som är mest realistiskt att genomföra även om vi anser att den föreslagna anpassningstiden för att införa är väl lång.

För att komplettera stadsledningskontorets förslag till svar vill vi att även ovanstående text bifogas remissvaret.

Yttrande angående – Remiss från Miljödepartementet - Hållbar slamhantering, betänkande (SOU 2020:3)

I kommunstyrelsen

Yttrandet

Gryaab och Kretslopp och vatten förespråkar alternativ 2.

Eftersom dessa remissinstanser har bred och mångårig kompetens på området så utgår SD från att man har gjort en väl avvägd bedömning. Även SLK förespråkar alternativ 2.

SD föreslår att man skickar SLK:s svar till Miljödepartementet.